

Пропозиції
до проекту Постанови Верховної Ради України
«Про встановлення мораторію на внесення змін до
переліку населених пунктів віднесених до зон радіоактивного
забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»
(реєстр. № 9472 від 10.07.2023 р.)*

Метою проекту Постанови Верховної Ради України «Про встановлення мораторію на внесення змін до переліку населених пунктів віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», реєстр. № 9472 від 10.07.2023 р. (далі – проект Постанови), є захист прав та інтересів громадян України, недопущення звуження прав осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

У пояснювальній записці до проекту Постанови зазначається, що нею пропонується «Уряду невідкладно встановити мораторій на внесення змін до переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також забезпечити виконання у повному обсязі передбачених законодавством зобов'язань держави щодо соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Крім того, пропонується рекомендувати Уряду здійснити перевірку законності та обґрунтованості підготовки Державним агентством України з управління зоною відчуження проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України».

Фактично проект Постанови спрямовано на запобігання прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України».

Згідно з пояснювальною запискою до проекту постанови Кабінету Міністрів України, цей проект розроблений на виконання Закону України від 28.12.2014 р. № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» (яким було внесено зміни до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи») та доручення Кабінету Міністрів України від 27.05.2023 р. № 5589/5/1-23.

Частиною п'ятою статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» визначено, що межі зон радіоактивно забруднених територій устанавлюються та переглядаються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із

Національною академією наук України, центральними органами виконавчої влади, сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави, безпеки використання ядерної енергії, управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, на основі експертних висновків.

Тобто, Закон «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» містить норму прямої дії, яка уповноважує Кабінет Міністрів України на установлення та перегляд переліку зон радіоактивного забруднення.

Підтримуючи ідею щодо необхідності соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, звертаємо увагу, що прийняття проекту нормативно-правового акта у вигляді постанови й у запропонованій редакції може не вирішити висвітлену проблему та, відповідно, не досягти своєї мети.

Відповідно до статті 91 Конституції України Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти. Згідно зі статтею 92 Основного Закону виключно законами України визначаються, зокрема, права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, основи соціального захисту та правовий режим зон надзвичайної екологічної ситуації. Відтак, захист соціальних прав постраждалих від Чорнобильської катастрофи та правовий режим зон надзвичайної екологічної ситуації має визначатися тільки законом, а тому доцільним є подання саме законопроекту.

Із метою унеможливлення порушення Конституції та законів України, обмеження прав і свобод громадян, а також недопущення значного суспільного резонансу доцільно розглянути питання розробки проекту законодавчого акта щодо особливостей визначення меж зон радіоактивно забруднених територій та заборону їх перегляду в умовах воєнного стану.

У ході розробки законопроекту доцільно враховувати дані дозиметричної паспортизації населених пунктів за останні роки й події на ЧАЕС під час повномасштабного російського вторгнення. Водночас, враховуючи правовий режим воєнного стану, доцільно розглянути можливість внесення змін до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо тимчасового зупинення дії норми, визначеної частиною п'ятою статті 2 Закону.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.